

handlere. I England er det Fabrikkerne, der vil Frihandel, paa Fastlandet er det Fabrikkerne, der vil Beskyttelse, begge Dele selvfølgelig forstaaet med Modifikation, der er jo ogsaa i Europa Lande, hvor Landbrugerne vil Beskyttelse. Men saaledes laa altsaa Forholdet. Det var en Kamp, der drejede sig om rene Produktionsinteresser, en Kamp, hvis Motivering fra Landbrugets Side var denne: Under Fastlandsspærringen har Landbruget kastet uhyre Kapitaler ind i Bedrifterne for at udvikle dem saaledes, at de var i Stand til at brødforsyne Landet; derfor har vi, da Fastlandsspærringen hørte op i 1815, været nødt til at erstatte den med Kornet; havde vi ikke gjort det, vilde disse Summer have været tabt, og de er for store til, at Godsejerne er i Stand til at taale dette Tab, derfor har vi maattet holde Kornpriserne oppe ved Hjælp af Beskyttelsen. Fra den anden Side lød Ræsonnementet saaledes: Skal vi sælge Industrivarer til Fastlandet, maa Fastlandet give os noget for dem, og det eneste, det kan give os, er Korn, men Kornet kan ikke komme ind her paa Grund af de høje Toldsatser, derfor maa vi have dem væk, hvis ikke, segner vor Industri under de overfyldte Lagre og de stillestaaende Maskiner, og vor Arbejderbefolkning sulter og kommer paa Fattigvæsenet. Det var de to Ræsonnementer, der stod overfor hinanden. Og naar vi nu tager Førernes Maade at ræsonnere paa, Richard Cobdens og John Brights, ser vi, at i første Linie skyder de naturligvis dette frem med Frihandelen som Naturloven, som Erhvervslivets Tyngdelov, og alle disse størartede Fordele, som det engelske Erhvervsliv skulde have af Frihandelens Indførelse. Saaledes er deres Ræsonnement i første Række, men bag dette kommer der et andet Ræsonnement frem, og det er følgende. De siger: Hvis vi ikke modtager Fastlandets Korn, vil de paa Fastlandet i saa høj Grad som muligt undlade at drive Agerbrug, Kapitalen vil søge fra Landbruget over i Industrien og bag de høje Toldmure for Industrien, som man har der, vil der saa en Gang gro en Industri op, som vil blive vor overmægtig. Saadan var i andet Plan Ræsonnementet fra de engelske Frihandlere, og i dette Ræsonnement har de vist sig overordentlig fremadskuende. Man kan næsten sige, at det er et profetisk Ræsonnement, de fremkommer med der. Men det er tillige et Ræsonnement, som staar i Modsætning til deres første Ræsonnement, og det er et

Ræsonnement, som kan bruges ogsaa til Fordel for dem, der mener, at man kan fremme en Industri gennem Beskyttelse.

Men Kampen førtes igennem i England og maatte føres igennem. Som de konkrete Forhold paa dette Tidspunkt laa, var det nødvendigt for England at gaa over til Frihandel, og England kunde roligt gøre det ogsaa for sin Industris Vedkommende, for dens Industri var teknisk set al anden Industri i Verden overlegen. Bag dens Industri laa der paa dette Tidspunkt større Kapitaler end bag noget andet Lands Industri, og hvad angaar Handelsforbindelser, Rutine o. s. v., var Englænderne jo Fastlandet langt overlegne paa denne Tid, saa de kunde ganske roligt indføre Frihandel ogsaa for Industriens Vedkommende. Naar de bare stod i det aabne Marked, naar de bare stod paa lige Fod overfor al anden Industri i Verden, var de ganske sikre paa at sejre i Kampen; blot Verden vilde lukke op for deres Varer, var de ikke bange for Konkurrencen, men det var ogsaa den nødvendige Forudsætning, og der naar vi til det, som er det rigtige i Frihandelen. Jeg hævder ikke, at Frihandelen er Galimatias. Jeg hævder tværtimod, at der er en rigtig Kærne i Frihandelen, men Frihandelen hviler paa en ganske bestemt Forudsætning, og det er nemlig denne: Frihandel over det hele. Saa snart vi har Frihandel over det hele, er der et saa stort Marked at konkurrere i, at der kan blive Tale om, at den Spore, som Konkurrencen sætter i Siden paa Erhvervslivet -- og det lader sig naturligvis ikke bestride, at det gør den -- vil kunne virke med Held. Saa er der ikke alene et stort Marked, men der er Markeder af mange forskellige Slags, der er Markeder, der ligger saaledes, at den store Industri tager Sigte paa dem. Der er andre, der ligger saaledes, at en mindre fremskreden Industri kan tage Sigte paa dem. Men dette var ogsaa for de egentlige Førere i Frihandelen, i dens Teori og i dens Praksis, den Forudsætning, der laa bag ved den: Frihandel over det hele.

Derfor havde England ogsaa, saa snart det havde gennemført Frihandel hjemme hos sig selv, kun en Ting at gøre, nemlig at søge at faa den indført i alle andre Lande, og denne Mulighed var paa dette Tidspunkt nærliggende; den var nærliggende, fordi ikke alene Stemningen i Europa af Grunde, jeg straks skal komme til, var for den, men først og fremmest fordi den økonomiske Videnskab i sin mest fremskredne Form den Gang ikke